

2018-01-26

Kommunstyrelserna
Landstingsstyrelserna/regionstyrelserna

Överenskommelse mellan staten och SKL om stöd till jämsköldhetsarbetet och kvinnofridsarbetet på lokal och regional nivå 2018-2020

Ärendenr: 17/05981

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har vid sammanträde den datum, månad och år beslutat

att ingå överenskommelse med regeringen för att stärka jämsköldhetsarbetet på lokal och regional nivå 2018–2020.

att informera kommuner, landsting och regioner om den ingångna överenskommelsen.

Bakgrund

Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting har ingått en överenskommelse för att stärka jämsköldhetsarbetet på lokal och regional nivå. Överenskommelsen omfattar perioden 2018 till 2020, och omsluter 20 miljoner kronor per år.

Syftet med överenskommelsen är att

1. Stärka och utveckla samverkan på det jämsköldhetspolitiska området mellan staten, SKL, kommuner och landsting.
2. Stärka och utveckla jämsköldhetsarbetet hos kommuner och landsting i förhållande till de jämsköldhetspolitiska delmålen.
3. Stärka och utveckla kvinnofridsarbetet i kommuner och landsting utifrån målsättningarna i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer och i enlighet med det sjätte jämsköldhetspolitiska delmålet.

Primärt innebär satsningen en förstärkning av SKL:s möjligheter att på ett mer kraftfullt sätt stödja medlemmarna och bidra till en snabbare utveckling på de områden som satsningen rör. Jämsköldhetsintegrering är utgångspunkten för det fortsatta arbetet.

Av överenskomna medel används 5 miljoner kronor till stöd för samverkan och utveckling av jämställdhetsarbetet, och 15 miljoner kronor till att stärka och utveckla kvinnofridsarbetet. Av dessa medel går 9 miljoner kronor till de regionala stöd- och samverkansstrukturerna inom socialtjänsten.

En projektplan med aktiviteter för överenskommelsens första år besluts av SKL senast den 31 mars, efter avstämning med Socialdepartementet.

Skälen till överenskommelsen

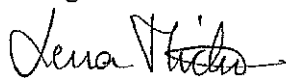
Kommuner och landsting har en viktig del i arbetet med att förverkliga de jämställdhetspolitiska målen. I mötet med skolan, vården och omsorgen får jämställdhetspolitiken reell innebörd för kvinnor och män, flickor och pojkar och personer som identifierar sig på annat sätt. Att omsätta de nationella jämställdhetsmålen i ett konkret förändringsarbete inom ramen för det kommunala självstyret, är en avgörande framgångsfaktor för att nå ett jämställt samhälle.

Förändringar på nationell nivå påverkar villkoren för det jämställdhetsarbete som bedrivs av kommuner och landsting. Det gäller dels tillkomsten av en ny myndighet och en tydligare styrning och uppföljning av jämställdhetspolitiken, dels förtydligandet av statliga myndigheters jämställdhetsuppdrag och regeringens program för satsningen på jämställdhetsintegrering i myndigheterna (JiM). Samverkan mellan jämställdhetsmyndigheten, andra statliga aktörer och SKL, kommuner och landsting behöver därför utvecklas. Regeringen och SKL är överens om behovet av att stärka och utveckla stödet till kommuner och landsting så att de på bästa sätt kan möta kommande års utmaningar och utveckla arbetet för jämställdhet och kvinnofrid.

Såväl omfattningen av mäns våld mot kvinnor som insatser på området över tid behöver följas upp på ett mer heltäckande och strukturerat sätt. Förutsättningarna för statistikföring och systematisk uppföljning av insatser lokalt behöver förbättras. Verksamheter som kommer i kontakt med våldsutsatta och våldsutövare bör aktivt och varaktigt arbeta för att upptäcka våld. Därtill är våldsförebyggande insatser inklusive insatser för män som har utövat våld mot närstående ett centralt utvecklingsområde. Det finns ett starkt behov av ett utökat och verkningsfullt universellt våldsförebyggande arbete med barn och unga, inte minst i skolan och föreningslivet. Detsamma gäller upptäckt och förebyggande av hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Överenskommelsen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting för att stärka jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå 2018–2020

2016/17:10). Skrivelsen innehåller en ny målstruktur för jämställdhetspolitiken med sex delmål:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
2. Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
4. En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
5. Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

I skrivelsen ingår också en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin omfattar även hbtq-personers utsatthet för våld i nära relationer och inkluderar hedersrelaterat våld och förtryck samt människohandel för sexuella ändamål. Regeringens målsättningar för strategin är:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.

Strategin tar sin utgångspunkt i att våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer och större uppmärksamhet riktas på flickors och unga kvinnors utsatthet för våld. I arbetet med att genomföra strategin är det också nödvändigt att ta hänsyn till kvinnors och flickors livssituationer och omständigheter som kan innebära särskild sårbarhet. Strategin utgår vidare från att insatser för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor genomgående måste utgå från ett funktionshindersperspektiv och vara tillgängliga för alla, oavsett funktionsförmåga. Därtill tar strategin sin utgångspunkt i

barnets rättigheter och principen om barnens bästa som bl.a. förutsätter barnets rätt att komma till tals och få sina synpunkter beaktade. En annan utgångspunkt är hbtq-personers rättigheter, som innebär att kunskap om hbtq-personers situation och risken att utsättas för våld i nära relationer och våld eller andra kränkningar på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är grundläggande i arbete mot våld. En förutsättning för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen är att utmana begränsande och skadliga normer för maskulinitet, samt att involvera män och pojkar i jämställdhetsarbetet.

Regeringen har även beslutat att inrätta en jämställdhetsmyndighet från och med januari 2018. Jämställdhetsmyndigheten ska arbeta med uppföljning, analys, samordning, kunskap och stöd i syfte att nå de jämställdhetspolitiska målen och ska bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken.

SKL har i uppdrag från sina medlemmar att stödja kommuner, landsting och regioner i jämställdhetsarbetet. Kongressen har beslutat att förbundet under mandatperioden ska:

- stödja kvinnor i uppdraget som ledande politiker för att bidra till att antalet kvinnor ökar på ledande politiska positioner,
- verka för jämställda arbetsvillkor och en jämställd lönepolitik,
- bidra till utvecklingen av kvinnofridsarbetet och till att kommunerna, landstingen och regionerna har ett ökat fokus på våldsförebyggande arbete, samt
- verka för att medlemmarna jämställdhetsintegrerar verksamheter och beslutsprocesser.

SKL:s arbete för jämställdhet och kvinnofrid utgår från de nationella jämställdhetspolitiska målen samt från de ställningstaganden som uttrycks i Europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå samt i Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen). Stödet till utvecklingen av kvinnofridsarbetet omfattar insatser mot flera former av mäns våld mot kvinnor, i första hand våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Staten och SKL har ingått flera överenskommelser som har relevans för jämställdhetsarbetet, bland annat överenskommelser som rör

förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa.

Överenskommelserna görs inom ramen för regeringens satsning på området som pågår 2015–2019. Under 2017 betalades totalt 790 miljoner kronor direkt till landstingen för arbete med insatser för att stärka området. Målen är att uppnå en mer tillgänglig, säker, kunskapsbaserad och jämlik vård inom förlossningssjukvården, primärvården och annan hälso- och sjukvård som bidrar till att främja kvinnors hälsa.

Sedan 2014 har staten en överenskommelse med SKL om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter. Det övergripande målet är att bidra till förverkligandet av regeringens mål för politiken om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och bidra till genomförandet av Agenda 2030. Fokus under 2017 var ökade kunskaper om hur mänskliga rättigheter omsätts i praktiken, ökad integrering av mänskliga rättigheter i styrning och ledning samt implementering av en plattform med kriterier för mänskliga rättigheter.

En annan överenskommelse som gällde mellan staten och SKL 2016–2017 var Män och jämställdhet som syftade till att stärka jämställdhetsarbetets inriktning mot män, pojkar och maskulinitetsfrågor. Överenskommelsen omfattade sammanlagt 18 miljoner kronor. Fokus under 2017 låg på våldsförebyggande arbete, hälsa, utbildning och föräldraskap.

SKL har för perioden 2015–2018 sökt och beviljats 2 miljoner kronor från regeringen avseende projektet "Kunskapsspridning genom modellkommuner" som syftar till att stärka arbetet med jämställdhetsintegrering hos förbundets medlemmar samt förvalta de kunskaper och erfarenheter som vunnits genom Program för Hållbar Jämställdhet.

Satsningarna och förändringarna på nationell nivå av det jämställdhetspolitiska området har stor betydelse för kommuner och landsting. Positiva effekter kan bland annat vara att samordningen, samverkan och utvecklingen på området stärks och resurser tillförs. Men förändringarna medför också olika utmaningar för kommuner och landsting. Exempelvis har arbetet för kvinnofrid och mot våld i nära relationer genom historien främst utförts av ideella krafter. Under de senaste tio åren har samhällets aktörer tagit och utkrävt allt större

ansvar för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Nya lagkrav har införts, uppdrag har förtydligats och nya roller har vuxit fram, vilket innebär att kvinnofridsarbetet i kommuner och landsting utvecklas och professionaliseras.

Även när det gäller mäns våld mot kvinnor är det viktigt med brottsförebyggande insatser som involverar hela lokalsamhället. Regeringens brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126), riktar sig till en bred målgrupp och även när det gäller denna typ av brottslighet är det viktigt att flera aktörer bidrar i det förebyggande arbetet.

3. Skälen för en överenskommelse

Kommuner och landsting har en viktig del i arbetet med att förverkliga de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetspolitiken är också central i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Regeringens insatser för att förverkliga de jämställdhetspolitiska målen vägleds därför av internationella instrument och skyldigheter som Sverige åtagit sig. I mötet med skolan, vården och omsorgen får jämställdhetspolitiken reell innebörd för kvinnor och män, flickor och pojkar och personer som identifierar sig på annat sätt. Att omsätta de nationella jämställdhetsmålen i ett konkret förändringsarbete inom ramen för det kommunala självstyret, är en avgörande framgångsfaktor för att nå ett jämställt samhälle.

Jämställdhetsmyndigheten inleder sitt arbete i januari 2018. Enligt sin instruktion (förordning 2017:937 med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten) ska myndigheten arbeta med uppföljning, analys, samordning, kunskap och stöd i syfte att nå de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheten ska följa och analysera utvecklingen mot de jämställdhetspolitiska målen, samt främja ett systematiskt, sammanhållet och effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken på alla nivåer i samhället, såväl nationellt som regionalt och lokalt.

Dessa förändringar på nationell nivå påverkar villkoren för det jämställdhetsarbete som bedrivs av kommuner och landsting. Det gäller inte bara tillkomsten av en ny myndighet och en tydligare styrning och uppföljning av jämställdhetspolitiken, utan också förtydligandet av statliga myndigheters jämställdhetsuppdrag och regeringens program

för jämställdhetsintegrering i myndigheterna (JiM). Samverkan mellan jämställdhetsmyndigheten, andra statliga aktörer och SKL, kommuner och landsting behöver därför utvecklas. Regeringen och SKL är överens om behovet av att stärka och utveckla stödet till kommuner och landsting så att de på bästa sätt kan möta kommande års utmaningar och utveckla arbetet för jämställdhet och kvinnofrid.

Sveriges åtaganden enligt Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen) samt EU:s brottsofferdirektiv rör i hög grad verksamhet som kommuner och landsting ansvarar för. I enlighet med vad världshälsoorganisationen WHO uttryckt (2016) vill regeringen och SKL betona hälso- och sjukvårdens stora betydelse för tidig upptäckt och förebyggande av våld liksom för vårdinsatser, hänvisning till andra stödinstitutioner samt utveckling av kunskap och statistik. Med hänsyn till landstingens omfattande verksamhet och geografiska ansvarsområde är det angeläget att dessa organisationer har egna funktioner för kompetensutveckling på området.

SKL delar regeringens bedömning att både omfattningen av mäns våld mot kvinnor och insatser på området över tid behöver följas upp på ett mer heltäckande och strukturerat sätt. Förutsättningarna för statistikföring och systematisk uppföljning av insatser lokalt behöver förbättras. Verksamheter som kommer i kontakt med våldsutsatta och våldsutövare bör aktivt och varaktigt arbeta för att upptäcka våld. Därtill är våldsförebyggande insatser inklusive insatser för män som har utövat våld mot närstående ett centralt utvecklingsområde. Det finns ett starkt behov av ett utökat och verkningsfullt universellt våldsförebyggande arbete med barn och unga, inte minst i skolan och föreningslivet. Detsamma gäller upptäckt och förebyggande av hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

4. Syfte och mål

Syftet med överenskommelsen mellan staten och SKL 2018–2020 är att främja utvecklingen i riktning mot de jämställdhetspolitiska målen. Målen med överenskommelsen är att:

1. Stärka och utveckla samverkan på det jämställdhetspolitiska området mellan staten, SKL, kommuner och landsting.

2. Stärka och utveckla jämställdhetsarbetet i kommuner och landsting i förhållande till de jämställdhetspolitiska delmålen.
3. Stärka och utveckla kvinnofridsarbetet i kommuner och landsting utifrån målsättningarna i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och i enlighet med det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet.

5. Arbetssätt

Satsningen genomförs i projektform och leds av en styrgrupp, bestående av chefer från relevanta avdelningar på SKL. Styrgruppen rapporterar halvårsvis till Regeringskansliet om hur projektet fortskrider.

Senast den 31 mars 2018 ska SKL till Regeringskansliet (Socialdepartementet) lämna ett förslag på projektplan för satsningens första år, med förslag på konkreta insatser och hur överenskomna medel avses fördelas för att genomföra överenskommelsens intentioner. Insatserna ska ta sin utgångspunkt i inriktningen för 2018–2020, som innebär stärkt och utvecklad samverkan på det jämställdhetspolitiska området, stärkt och utvecklat arbete med de jämställdhetspolitiska delmålen och stärkt och utvecklat kvinnofridsarbete (se avsnitt 6). Efter samråd med Socialdepartementet fastställer styrgruppen projektplanen.

SKL är en medlemsorganisation vilket innebär att kommuners och landstings behov är centrala och styrande för verksamheten. En viktig del i arbetet med överenskommelsen är att utveckla SKL:s ordinarie stöd till medlemmarna och integrera frågor som rör jämställdhet och kvinnofrid i redan pågående arbete, samt i utvecklingsarbete. Särskilt viktigt är även att stärka jämställdhetsarbetet i utvecklingsarbete som rör hälso- och sjukvården.

SKL ansvarar för att långsiktigt förvalta resultatet av det utvecklingsarbete som genomförs inom överenskommelsen.

6. Inriktning 2018–2020

Primärt innebär satsningen en förstärkning av SKL:s möjligheter att på ett mer kraftfullt sätt stödja medlemmarna och bidra till en snabbare utveckling på de områden som satsningen rör. Jämställdhetsintegrering är utgångspunkten för det fortsatta arbetet. Dessutom innebär satsningen en förstärkning av Kommuner och landstings egna funktioner

för kompetensutveckling inom vård och omsorg. Nedan redogörs övergripande för den inriktning som kommer att prioriteras inom överenskommelsen under 2018–2020.

6.1 Stärka och utveckla samverkan på det jämställdhetspolitiska området

För att knyta samman den nationella nivån med det arbete som bedrivs lokalt och regionalt krävs en fungerande samverkan mellan relevanta aktörer. Det gäller mellan SKL och den nya jämställdhetsmyndigheten, men det rör också länsstyrelserna och andra statliga myndigheter, särskilt de som ansvarar för områden som rör kommunala kärnverksamheter inom skola, vård och omsorg, som Socialstyrelsen och Skolverket.

Samverkan är viktig både för att gemensamt utveckla förutsättningarna för jämställdhetsarbetet i kommuner och landsting och för att bättre samordna olika aktörers insatser till enskilda.

Exempel på samverkansområden är fortsatt utveckling av arbetet för att nå de jämställdhetspolitiska målen genom verksamhet såsom Öppna jämförelser Jämställdhet och de indikatorer som ingår där, utveckling och kvalitetssäkring av utbildningar i jämställdhetsintegrering, jämställdhetsanalys och jämställdhetsbudgetering, samt samverkan med relevanta statliga myndigheter för att främja ett jämställdhetsperspektiv i vägledningar och riktlinjer som är styrande inom skola, vård och omsorg. Därtill finns behov av utvecklad samverkan på kvinnofridsområdet och vad gäller arbetet mot mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Bland annat är det viktigt att för SKL:s medlemmar att utveckla de regionala stöd- och samverkansstrukturerna och kommuners samarbete kring boendelösningar för kvinnor och barn som på grund av våld och hot behöver bosätta sig i en annan kommun.

6.2 Stärka och utveckla arbete med de jämställdhetspolitiska delmålen

För att stärka och utveckla jämställdhetsarbetet hos kommuner och landsting i förhållande till de jämställdhetspolitiska delmålen kommer SKL att utveckla särskilda insatser. Styrgruppen för överenskommelsen kommer att föreslå hur de olika jämställdhetspolitiska delmålen prioriteras under de tre år som överenskommelsen omfattar.

Under samtliga tre år kommer särskilt fokus att läggas vid målet om jämställd hälsa, samt målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (se vidare under rubrik 6.3). Att insatser för jämställd hälsa får en särskild betoning motiveras dels av att det är ett nytt delmål inom jämställdhetspolitiken, dels av att det finns stora och könsspecifika skillnader mellan kvinnors och mäns hälsa. Arbetet inom området jämställd hälsa kommer att inriktas dels mot att ta fram nya insatser så att kvinnor och män, pojkar och flickor ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor, dels mot fortsatta insatser, med utgångspunkt i befintlig överenskommelse, som syftar till att förbättra vården till kvinnor och kvinnors hälsa.

Under 2018 kommer också särskilt fokus att ägnas åt delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande. Arbetet kommer att inriktas bland annat på insatser som stärker det förebyggande arbetet mot det hat och hot som riktas mot förtroendevalda både på nätet och i vardagen. Kvinnor som deltar i det offentliga samtalet utsätts i högre grad än män för hot och hat av sexistisk karaktär, vilket är ett allvarligt demokratiskt problem och ett hot mot jämställdheten.

6.3 Stärka och utveckla kvinnofridsarbetet

Utifrån regeringens intentioner och målsättningar i den tioåriga nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor vill SKL förstärka sitt arbete med att stödja medlemmarna i utvecklingen. Arbetet syftar till att stimulera en snabbare förändringstakt hos medlemmarna genom en utveckling av SKL:s medlemsstöd inom olika områden. Viktiga insatser omfattar bland annat att långsiktigt stödja och främja utvecklingen av:

- kommuners och landstings kommungemensamma funktioner för kompetensutveckling på området mäns våld mot kvinnor,
- genusförändrande våldsförebyggande arbete med fokus på förskola och skola,
- hälso- och sjukvårdens arbete med tidig upptäckt, behandling för våldsutsatta kvinnor och barn och beteendeförändrande insatser till våldsutövare, samt
- socialtjänstens arbete med stöd till våldsutsatta kvinnor och barn och beteendeförändrande insatser till våldsutövare.

En grundläggande del av satsningen är att i samråd med bl.a. Socialstyrelsen och länsstyrelserna stödja de regionala stöd- och

samverkansstrukturerna (RSS) med kunskap och kapacitetsutveckling avseende kvinnofridsarbete. Det kommer också vara av vikt att utveckla SKL:s medlemsstöd för arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

7. Den ekonomiska omfattningen

Överenskommelsen omfattar 20 miljoner kronor för år 2018.

Tabell Fördelning av medel inom ramen för överenskommelsen 2018

		mnr
Målområde 1: Stärka och utveckla samverkan på det jämställdhetspolitiska området mellan Jämställdhetsmyndigheten, andra nationella aktörer, SKL, kommuner och landsting.	Medel till SKL	2,5
Målområde 2: Stärka och utveckla jämställdhetsarbetet hos kommuner och landsting med särskilt fokus på det jämställdhetspolitiska målet om jämställd hälsa.	Medel till SKL	2,5
Målområde 3: Stärka och utveckla kvinnofridsarbetet i kommuner och landsting utifrån målsättningarna i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	Medel till SKL Medel till de regionala stöd och samverkansstrukturerna (RSS)	6,0 9,0
Totalt för överenskommelsen 2018		20,0

8. Finansiering och redovisning

Regeringen avsätter 20 000 000 kronor att användas i enlighet med denna överenskommelse. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering för budgetåret 2018 uppförda anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut. Beslut om utbetalning av medel kommer att ske genom en ändring av regleringsbrevet för 2018 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13.

Medel avseende 2018 får rekvireras från Kammarkollegiet senast den 1 december 2018. Medel som inte använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2019.

En ekonomisk redovisning som visar hur medlen använts ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2019. Ekonomichefen (eller motsvarande) på SKL ska granska och intyga uppgifterna i den ekonomiska redovisningen. Underskrift i original samt information om eventuella avvikelser och åtgärdsförslag ska finnas med i redovisningen. Om redovisning inte inkommer i tid kan regeringen återkräva stödet. Regeringskansliets diarienummer för överenskommelsen och för regeringsbeslut om utbetalning ska framgå av samtliga handlingar. Rekvisitionen, den ekonomiska redovisningen och verksamhetsrapporterna ska vara undertecknade i original av en behörig företrädare för SKL. Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Kammarkollegiet har rätt att begära in kopior av räkenskaper och övrigt underlag som rör bidragets användning.

En redovisning av hela det arbete som genomförts inom satsningen 2018 ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2019. I redovisningen ska SKL bedöma satsningens effekter och medlemmarnas förutsättningar för vidare arbete inom området.

9. Uppföljning

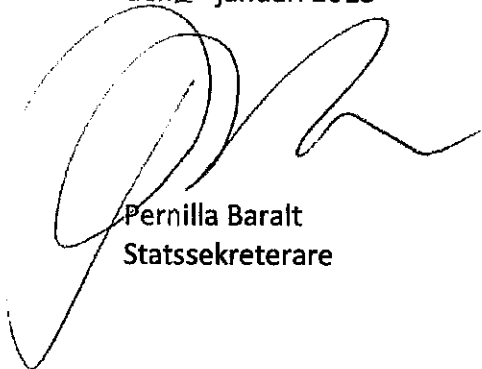
Satsningens resultat följs upp av SKL utifrån de mål som fastställts av styrgruppen. Uppföljningen ska särskilt fokusera på erfarenheter och resultat som kan ligga till grund för lärande och förbättringar över tid. SKL ansvarar för att långsiktigt förvalta resultatet av det utvecklingsarbete som genomförs inom överenskommelsen.

10. Godkännande av överenskommelsen

Överenskommelsen blir giltig under förutsättning att den godkänns av regeringen och SKL:s styrelse.

För staten genom
Socialdepartementet

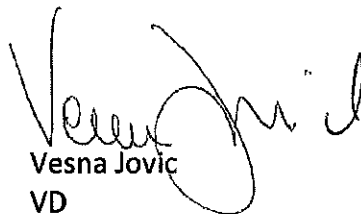
Stockholm
den 22 januari 2018

Pernilla Baralt
Statssekreterare

För Sveriges Kommuner och
Landsting

Stockholm
den 18 januari 2018

Vesna Jovic
VD